

„В страната се гледаха и гледат в съда политически процеси, като резултат на разкрити от органите на ДС политически престъпления и конспирации. Ударът, който нашата служба нанася на тия престъпници и техните организации с разкриването им ще бъде много по-резултатен, ако се даде по-голяма важност на тия въпроси при разглеждането на процесите в съда“.

Цитатът е от доклад на началника на отделение „А“ (отговарящо за разработването на политическите партии след 9 септември 1944 г., бел. ред.), на Държавна сигурност до началника на ДС от май 1946 г.

По това време политическата опозиция все още е пречка за утвърждаването на еднопартиен тоталитарен режим по сталински модел в България, а Държавна сигурност изпълнява задачата, поставена ѝ от БКП да се ликвидират и разложат политическите партии от опозицията, процес, който завършва в края на 1947 г.

Цитираният доклад е само един от архивните документи, включени в сборника **„Държава на сигурност и политическите партии в България 1944-1949“**, който тази неделя ви представям в

[електронната библиотека](#)

на
desebg.com

Изданието е на Комисията по досиетата и е под №18 от поредицата „Из архивите на ДС“, като част от нейната изследователската програма за популяризиране на документите на бившите тоталитарни комунистически служби за 2014 г. Издаден в края на миналата година премиерата на сборника беше в началото на 2015 г.

Макар времето между 1944-1949 г. е едно от най-изследваните от историците в целия период на комунистическия режим, сборникът разкрива нови факти и информация за действителната роля, задача и дейност на Държавна сигурност като средство за смачкване и ликвидиране на политическата опозиция в България след 9 септември 1944 г.

Много малко от тези документи са цитирани в историческите или документални изследвания, затова ползата от публикуването им, събрани в документален сборник е налице.

Архивните документи, включени в изданието, могат да бъдат систематизирани в три основни групи:

- първата, разкрива важни събития от вътрешнопартийния живот на политическата опозиция след 9 септември 1944 г.;
- втората се отнася до агентурни сведения за политическите партии;
- третата група включва такива документи на ДС, които се отнасят за конкретни политически фигури от този период.

Документите от последната група се появяват за първи път и определено представляват интерес и за по-широката аудитория, тъй като в тях става въпрос за исторически фигури и политици в този периода, като Атанас Москов, Димитър Гичев, Никола Петков, Коста Лулчев, Атанас Буров, Александър Гиргинов, Петър Дертлиев.

Публикуваните материали са подбрани от досиетата им или от различни разработки на ДС срещу тях.

Комисията по досиетата е положила усилия да подобри качеството на документите във фототипното издание, така че някои от тези оригинали, които са избелели от времето, да могат по-лесно да бъдат четени.

Подчертавам това, тъй като Комисията по досиетата вече веднъж се сблъска с този проблем в сборник №4 „Държавна сигурност и промените в България 1944-1947“, издаден през 2011 г. под №4 от документалната поредица на Комисията. За разлика от новия сборник, немалко документи от изданието от 2011 са трудни за разчитане.

Книжното издание на „Държавна сигурност и политическите партии в България

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2015 17:18

1944-1949” включва общо 119 документа, публикувани фототипно, а разширеното електронно издание (dvd) съдържа общо 240 документа.

Както и другите издания на Комисията сборникът „Държавна сигурност и политическите партии в България 1944-1949” се разпространява безплатно. Той може да бъде потърсен в офиса на Комисията или разширеният му електронен вариант да се изтегли от сайта ѝ (www.comdos.bg).

„Държавна сигурност и политическите партии в България 1944-1949”, издание на Комисията по досиетата, 2014 г., 496 страници.